

Marie-Claire Melzer

# We werden zelfs weer gelukkig

Uitgeverij Brandt  
Amsterdam 2025

**D**e baby in mijn buik had altijd weinig bewogen. Dat was geen reden tot zorg zo lang het patroon van de bewegingen maar hetzelfde bleef, werd me verteld. Als het patroon veranderde, of als ik me zorgen maakte, moest ik aan de bel trekken. Het was mijn eerste zwangerschap, dus ik maakte me eigenlijk constant zorgen. Wanneer ik precies aan de bel moest trekken, wist ik niet.

Ik had ervoor gekozen om in het ziekenhuis te bevallen. Ik was tenslotte al 39, en een ziekenhuisbevalling met artsen binnen handbereik leek me veiliger dan een thuisbevalling met een vroedvrouw en yogamuziek. En dus ging ik iedere veertien dagen voor een consult naar het ziekenhuis, waar ik werd gezien door steeds weer andere verloskundigen en artsen. Sommige verloskundigen en artsen waren vriendelijk en zorgzaam, namen de tijd. Andere waren eerder kordaat en efficiënt. Maar allemaal leken ze kundig. Ik vertrouwde ze.

Een wat oudere gynaecologe, eentje van het kordate type, zei dat ik een zwangerschap had als een 25-jarige. Maar ik ben al bijna veertig, wierp ik tegen. Maakte niet uit. Baby, bloeddruk, polsslag en placenta, alles was prima in orde. Je moet je geen zorgen maken, zei ze. Het klonk als een bevel.

Bij mijn één na laatste consult, ik was inmiddels in de 36ste week van de zwangerschap, trof ik een verloskundige van het zorgzame soort. Een wat oudere vrouw, een speldje in het halflange haar, een vriendelijk gezicht. Iemand met veel ervaring. Alles was goed met de baby, zoals elke keer, maar aan het eind van het consult keek de verloskundige me even peinzend aan. Let goed op de bewegingen van je kind, zei ze, en als je je ook maar enigszins zorgen maakt, moet je ons dat laten weten.

De laatste controle was op 21 november 2011. Het moet een maandag zijn geweest. Tien dagen later, op 1 december, was ik uitgerekend. De verloskundige, een jonge vrouw met blonde krullen, leek wat gehaast. Routinematig voerde ze de benodigde handelingen uit. Alles was in orde. Of ik nog vragen had? Ik dacht aan de woorden van de vorige verloskundige en stamelde dat ik de baby weinig voelde bewegen, de hele zwangerschap al, dus er was geen afwijkend patroon, maar toch maakte ik me een beetje zorgen.

De verloskundige zei dat ze wat extra checks zou doen. Omstandig haalde ze een lange slang tevoorschijn. Om het zuurstofgehalte te meten, begreep ik. En ze voerde nog een andere, extra controle uit. Er waren geen bijzonderheden, zei ze. Zou ik, voor de zekerheid, over een week nog een keer terug mogen komen voor een laatste check, vroeg ik.

Nee, dat was niet nodig, oordeelde de verloskundige. Er was geen reden van het ziekenhuisprotocol af te wijken en het protocol luidde eens in de veertien dagen een consult, ook in de laatste weken. De verloskundige stuurde me de behandelkamer uit, met een briefje voor de afsprakenbalie. Op het briefje stond: maandag 5 december.

#### **DONDERDAG 1 DECEMBER**

Op donderdag 1 december, de dag dat ik ben uitgerekend, voel ik nog geen weeën. Dat is maar goed ook want ik heb nog veel te doen. Ik moet nog zwangerschapsbh's passen – een heel gedoe met zo'n dikke buik in zo'n klein hokje. En ik moet nog wat laatste boodschappen halen, een banketstaaf voor bij de thee en een stuk belegen kaas; dat vindt Lynn, mijn schoonmoeder, zo lekker. Later die dag komt ze over uit Engeland. Ze wil geen minuut missen van de baby, haar eerste kleinkind.

Bryan haalt Lynn op van Schiphol. Ze komt binnen met een tas vol kraamcadeautjes. Cadeautjes van haar zelf, van haar zussen, van vriendinnen. Wil je ze niet openmaken, vraagt ze, maar al die cadeautjes overweldigen me een beetje, ik wacht liever even, zeg ik, tot de baby er is.

Die avond zit ik in de keuken met Neeltje, mijn vriendin. Ze leeft met me mee, wilde me graag nog even zien voor ik ga bevallen. Ik zet kruidenthee en snijd een banketstaaf in stukjes. Bryan zit boven in de woonkamer met zijn moeder. Ik breng hun ook thee en banketstaaf. Het valt me steeds zwaarder om de trap op en af te gaan. Het is maar goed dat de bevalling eraan zit te komen. Vanaf nu ga ik echt rust nemen, neem ik me voor.

Vlak voor de bevalling gaan baby's soms minder bewegen, weet ik. Of als je druk bent. Check, check. Maar mijn baby is nu wel erg stil. Als Neeltje naar huis is, ga ik nog even achter de computer zitten.

Ik googel op 'baby beweegt weinig' en kom op een internetforum terecht. Een vrouw vertelt een verhaal over haar tante. De tante was hoogzwanger en had een nachtmerrie gehad over een rivier waarin een baby voorbijdreef. De baby was helemaal blauw. De volgende dag ging ze naar het ziekenhuis. In het ziekenhuis kreeg ze van de gynaecoloog te horen dat de baby in haar buik was overleden.

Ik zet de computer uit. Het is al half elf. 's Avonds, als ik moe ben, ga ik wel vaker piekeren. Dit heeft geen zin. Ik kan beter gaan slapen, en morgen fris weer op.

#### VRIJDAG 2 DECEMBER

Als ik de volgende morgen wakker word, voel ik nog steeds geen beweging. Dat is niet zo gek, 's morgens is de baby wel vaker rustig. Het kan ook door de ligging van de placenta komen, dat ik de baby niet goed voel. Voor de zekerheid bel ik toch maar het ziekenhuis. Ze zeggen dat ik mag langskomen voor een controle. Er zal heus niks mis zijn, maar een extra controle kan nooit kwaad. Bryan wil meegaan, maar dat lijkt me niet nodig. Bovendien gaat Lynn al met me mee. Ze biedt aan om een taxi te bellen, maar we kunnen prima met de bus, vind ik.

Onderweg attendeer ik Lynn op bezienswaardigheden. Kijk, het Koninklijk Instituut voor de Tropen, zeg ik, wijzend op het imposante gebouw aan onze rechterhand. Ik heb er nog een tijdje als datatypiste gewerkt. In mijn eerste week kreeg ik, samen met wat andere nieuwe medewerkers, een rondleiding door de kelders van het gebouw waar een grote verzameling voorwerpen uit de voormalige koloniën werd bewaard. De man die ons rondleidde was zichtbaar trots op de collectie.

Ik herinner me rijen krissen en speren uit Indonesië, houten maskers en wajangpoppen. En een foetus op sterk water: een te vroeg geboren baby uit de binnenlanden van Suriname. De foetus droeg een raffia-rokje, dat had de arts destijds geinig gevonden, zo legde de man uit, het was geen Surinaams gebruik. Ter geruststelling vertelde hij er ook nog bij dat de foetus dateerde van de late jaren zeventig, dus van na de koloniale tijd. Ik begreep niet helemaal waarom ik dat geruststellend moest vinden.

We stappen uit bij het Oosterpark. En dit is het Oosterpark, zeg ik met een weids armgebaar tegen mijn schoonmoeder, die weinig acht slaat op het park. In het ziekenhuis mogen we plaatsnemen in een kleine, smalle wachtruimte. Lynn en ik zijn de enige wachtenden. Ik blader wat door een *Libelle*. We zitten er al een tijdje – twintig minuten, een half uur? – als er een jonge vrouw in de deuropening verschijnt. De verloskundige.

Ze leidt ons naar een kamertje met een ligtafel en een apparaat met een scherm. Ik ga op de tafel liggen. De verloskundige plaatst een soort doppen op mijn buik en tuurt naar het scherm. Na een tijdje zegt ze, ik kan het hartje niet goed horen, maar maak je geen zorgen, dit gebeurt wel vaker, de apparatuur in deze kamer is wat verouderd. We gaan het met een ander apparaat proberen, in een andere kamer.

Ik maak me geen zorgen. Alles zal vast in orde zijn. Waarschijnlijk zitten we onze tijd te verdoen, maar dan heb ik toch maar mooi die extra controle gehad. De verloskundige neemt ons mee naar een andere kamer. Een klein kamertje met een bureautje en weer een ligbank en een apparaat met een scherm. Ze plaatst opnieuw doppen op mijn buik en kijkt weer naar het scherm. Dan kijkt ze op en zegt – met een glimlach die ik na al die jaren nog steeds niet kan plaatsen – ik kan het hartje niet horen, dat kan betekenen dat het niet meer klopt.

De verloskundige gaat er iemand bij halen, zegt ze. Ze loopt de gang op, versnelt haar pas, begint te rennen. Lynn en ik blijven wachten in het kamertje. Ik in kleermakerszit op de behandeltafel, Lynn op een krukje naast me. We passen er nog maar net bij, in dat propvolle kamertje. De verloskundige is snel terug, met een gynaecologe. Ze lijken op elkaar. Hetzelfde vriendelijk gezicht, hetzelfde lange donkerblonde haar. Een iets ander kapsel misschien. De gynaecologe voert het onderzoek nog een keer uit, ze plaatst de doppen op mijn buik en kijkt op het scherm. Ze kijkt maar kort. Dan vertelt ze ons wat we al weten.

Dus toch, denk ik. Er was dus toch iets mis met de baby. Iets wat je niet kon zien, iets waar niets aan te

doen was. Ik voel iets over mijn wang glijden. Een traan, besef ik. Lynn grijpt mijn hand. Ik weet hoe graag je deze baby had gewild, fluistert ze.

Ik loop het ziekenhuis uit en steek de weg over, naar het park, om Bryan te bellen. Niet meteen gaan huilen, zeg ik tegen mezelf, eerst rustig vertellen. Zodra Bryan opneemt, begin ik te huilen. O nee... kreunt Bryan zachtjes. De baby is overleden, breng ik er ten slotte uit. Hij zegt: je hebt alles goed gedaan, het is niet jouw schuld.

Ik vind het fijn dat hij dat zegt, maar ik ben niet overtuigd. Heb ik wel genoeg gedaan? Heb ik wel goed genoeg opgelet? Wilde ik de baby eigenlijk wel graag genoeg? Als ik de baby graag genoeg had gewild, had ik toch voor hem gevochten, zoals een echt goede moeder? Maar dat heb ik niet gedaan. Ik heb hem verdomme gewoon laten stikken.

Ergens past het misschien wel bij mij, een dode baby. Ik ben gewoon geen doorzetter, geen vechter. Ik heb me aan alle voorschriften gehouden. Ik heb geen alcohol gedronken, en geen verboden voedingswaren gegeten, ik heb mijn gymnastiekoefeningen gedaan en ik ben naar alle controles gegaan. Ik heb alles gedaan wat de artsen me zeiden te doen, maar het was niet genoeg, ik heb niet goed genoeg opgelet, en nu heb ik

aan het eind van de rit toch geen baby. Echt iets voor mij. Wat een sukkel.

Als we thuis zijn, bel ik mijn moeder, die bij mijn zus is. Een half uur later staan ze op de stoep. Twee paar betraande ogen, twee paar armen om me heen. Mijn moeder vindt me het meest beklagenswaardige wezen dat er op aarde rondloopt, en voor één keer vind ik dat niet erg. Ik ben ook zielig.

Mijn moeder, mijn zus, Lynn, Bryan en ik zitten om de keukentafel. Ik mag weer drinken, en dat doe ik. Lynn heeft wijn gehaald, en bier voor Bryan. Bryan loopt naar buiten om een sigaret te roken. Als hij terugkomt zegt hij: ik heb nagedacht, het had erger kunnen zijn, stel je voor dat het een kind van tien was geweest, dan waren we helemaal kapot geweest, nu hebben we hem niet gekend, nu weten we niet wat we missen. Het is waar, maar het voelt niet echt als een troost.

Ook nu ben ik kapot. En ik ben bang. Ik vind het een eng idee, zo'n dode baby in mijn buik. Moet de baby er niet zo snel mogelijk uit, had ik gevraagd, maar het was beter als ik eerst naar huis zou gaan, om het rustig te verwerken, hadden ze in het ziekenhuis gezegd. Maandag 5 december, de dag dat ik sowieso nog een afspraak had staan, mag ik terugkomen, dan gaan ze de bevalling opwekken.

Later komt de man van mijn moeder ook. Ik heb alles, van de laatste controle tot het hartje dat niet meer klopte, van begin tot eind nog een keer verteld. Niemand weet nog wat hij moet zeggen. Er valt een stilte. Daarop begint de man van mijn moeder, die aan het hoofd van de tafel zit, een verhaal te vertellen. Een omstandig verhaal dat eindigt met een baby die blauw aanloopt. Hij begint te lachen. Misschien is het een grap? We begrijpen 'm niet. De man van mijn moeder houdt op met lachen. Het is weer stil aan tafel.

Iemand zal eten hebben gehaald, ik weet niet meer wat. Na het eten neemt de man van mijn moeder, die geen alcohol drinkt, mijn moeder en mijn zus met de auto mee naar huis. Bryan, Lynn en ik blijven achter, in afwachting van wat er gaat gebeuren.

### ZATERDAG 3 DECEMBER

Veel tijd om alles rustig te verwerken krijgen we niet. 's Morgens vroeg, om een uur of zes, voel ik krampen in mijn buik. Ik denk dat ik weeën heb, zeg ik tegen Bryan. We bellen het ziekenhuis en mogen meteen komen. Het is nog donker als we in de taxi stappen. We moeten voor een bevalling naar het ziekenhuis, maar de baby is al is overleden, zeggen we, het maakt niet meer uit, we hebben geen haast. Is goed, zegt de chauffeur. Zwijgend rijden we door de stille stad.

Ik lig al op de bevallingstafel als er een rijzige man met grijs haar en een witte jas binnenkomt, hij stelt zich voor: dokter Berendse, gynaecoloog. Dokter Berendse zal het onderzoek leiden naar de doodsoorzaak van onze baby. Hij schudt Bryan de hand. Bryan, die net als ik onlangs veertig is geworden, oogt jongensachtig in zijn spijkerbroek en gympen. Ook voor hem is dit zijn eerste kind. Vandaag had de mooiste dag van mijn leven moeten worden, zegt Bryan tegen de gynaecoloog, maar het is de allerslechtste, *the worst*. Hij kijkt op naar dokter Berendse, die hoog boven hem uittorent. Dokter Berendse knikt minzaam. Daarna neemt hij wat bloed bij me af, voor onderzoek, zegt hij, en vertrekt.

Ik had gehoopt dat ze het lijkje in mijn buik met een keizersnede zouden kunnen verwijderen, maar een gewone bevalling wordt beter gevonden. Het is natuurlijker, je hebt geen wond, je hoeft er minder lang van te herstellen.

Een jonge blonde vrouw komt binnen en stelt zich voor. Ze loopt coschappen, en komt de bevalling doen. Een goed idee om zo'n studente op mij te laten oefenen, vind ik, met de baby kan toch niets meer misgaan. Er is ook nog een verpleegkundige, Roselinde, een kalme, lieve vrouw die veel ervaring lijkt te hebben.

De weeën worden heviger, en de pijn ook. Roselin-

de maant dat er pijnbestrijding moet komen, maar de anesthesist is net op weg naar een operatie. De pijn wordt ondraaglijk. Roseline belt opnieuw en eist dat de anesthesist eerst bij mij langskomt. Even later verschijnt een jonge arts aan mijn bed. Hij geeft me een injectie en de pijn zakt vrijwel onmiddellijk. Uit dankbaarheid omhels ik hem. Ik ben me er vagelijk van bewust dat ik halfnaakt ben, maar het kan me niets schelen.

Nu de pijn weg is, begin ik de liefde te voelen die door de kamer vloeit. De liefde van mij voor Bryan, en zijn liefde voor mij. Maar ook de liefde van Roseline. Ze legt even haar hand op mijn been. Ze begrijpt me, besef ik, hoewel ik niet snap hoe dat kan. Ik krijg persweeën, de bevalling begint. Bryan stroopt zijn mouwen op en doet wat hij kan, al is dat niet veel, maar het gaat om het idee. Hij masseert mijn schouders en moedigt me aan. Dat aanmoedigen doet hij alleen voor mij, realiseer ik me. Helemaal alleen voor mij! Want de baby is al dood. Eigenlijk is het een fijne bevalling, totdat de baby eruit komt.

Ik wend mijn gezicht af, bang om een gedrocht te zien. Kijk maar, zegt de arts, het is een mooie baby. Ik kijk. De baby ziet een beetje blauw en zijn mondje staat halfopen, alsof hij naar adem hapt, maar verder is er niets raars aan hem te zien. Hij heeft een gaaf gezichtje, een bos donker haar en twee handjes en

twee voetjes. Het is de mooiste baby die ik ooit heb gezien.

Ik vraag of ze kunnen zien hoe lang de baby al dood is. Niet meer dan 48 uur, zegt de arts. Dan besef ik dat ik het moment weet dat hij is overleden: op donderdagmiddag, om een uur of drie, toen ik van de kaaswinkel kwam en over de brug naar huis liep. Ik voelde de baby opeens zakken, met een soort plons. Hij daalt in, dacht ik, maar hij gaf het op. Precies op de dag dat hij was uitgerekend.

Roseline feliciteert én condoleert me met de baby. Hoe dan ook ben ik tóch moeder geworden, zegt ze. Ze vertelt nu dat ook zij, jaren geleden, een doodgeboorte heeft meegemaakt. Haar tweede kind. Ze begreep me dus écht. Toen ze zag dat mijn bevalling voor vandaag stond ingepland, had ze meteen haar diensten aangeboden. Ze wil graag helpen, zegt ze. Ze zal me haar nummer geven. Ik kan haar altijd bellen.

Daarna komt dokter Berendse weer binnen om opnieuw bloed af te nemen. Hij zegt dat hij uit de bloedmonsters van voor de bevalling heeft kunnen opmaken dat mijn suiker veel te hoog was. Ik had ernstige zwangerschapsdiabetes. Hij begrijpt niet dat dit niet is opgemerkt. Ik geloof dat hij nog net niet vloekt, maar het is duidelijk dat hij heel kwaad is. Ik

weet niet precies op wie. En ik weet ook niet zo goed wat ik ermee moet. Het is nu toch al te laat, wat maakt het nog uit hoe hoog mijn suiker was? Over een aantal weken krijgen we een gesprek waarin ze de onderzoeksresultaten zullen presenteren, laat de gynaecoloog weten, en hij beent de kamer uit.

Ik mag het ziekenhuis pas verlaten als ik zelfstandig kan plassen. Het lukt niet. Bryan stelt voor om samen naar de wc te gaan. Achter schuifdeuren is een klein vertrek met een wc en een douche. Ik zit op de wc en Bryan staat in het douchegedeelte. Hij kijkt me aan terwijl hij staat te plassen. Alsof hij me wil aanmoedigen. Nu komt er bij mij ook een straaltje uit. We kunnen naar huis.

We mogen Timmy meenemen, als we willen, maar dat willen we niet. Een dode baby in huis vinden we een eng idee, dus blijft Timmy achter in het ziekenhuis, in een koelcel. We kunnen hem zo vaak als we willen bezoeken, zeggen ze. Er zijn speciale bezoekkamers.

Het loopt al tegen de avond, buiten is het alweer donker. Bryan duwt me in een rolstoel door de lange gangen van het ziekenhuis. Onderweg passeren we een wachtkamer, zo'n smalle als waarin Lynn en ik zaten. Er zit een gezelschap in stilte te wachten. Ze wachten waarschijnlijk op nieuws over hun vrouw of dochter die een zware bevalling ondergaat, een

keizersnede misschien, of iets anders moeilijks.

Bryan en ik zullen wel een rare aanblik bieden, zo'n stel, duidelijk na een bevalling, en dan zonder kind. Dan bedenk ik me dat ons kind bijvoorbeeld in een couveuse zou kunnen liggen. Dat zouden die mensen kunnen denken. Wat maakt het in hemelsnaam uit wat die mensen denken! Het maakt helemaal niks uit, maar toch schaam ik me. Ik schaam me ervoor dat ik zonder baby het ziekenhuis verlaat.

Thuis worden we opgewacht door Lynn. We drinken wijn en eten borrelnootjes. Veel borrelnootjes. De wijnwinkel is nog open. Lynn haalt nog een fles. Bryan heeft met vrienden afgesproken in zijn stamkroeg, The Flying Dutchman. Ik ben moe en ga naar bed. Lotje, de kat, komt met haar warme lijfje bij me liggen.

Dan gaat de bel. Het zijn de burens, van schuin aan de overkant, ze willen niet binnenkomen, niet storen, alleen even iets afgeven. Bryan, die nog niet de deur uit was, komt het me laten zien. Het is een boompje van melkchocolade, versierd met pistachenootjes. De lievelingsnootjes van de buurvrouw, van de zomer aten we ze nog, bij hen in de tuin.

## ZONDAG 4 DECEMBER

Op zondagmorgen gaat de bel: de kraamhulp. Ook al heb ik geen baby, ik ben toch bevallen en de kraamhulp komt me verzorgen. Frieda heet ze. Frieda is een efficiënte, vriendelijke vrouw met een lange, grijze paardenstaart en een Duits accent; ze komt uit Oostenrijk. Ze neemt mijn temperatuur op, en inspecteert de hechtingen. Ook zwachtelt ze mijn borsten in. Ze doet pijn omdat er melk uit wil komen, die niet nodig is. Als de borsten strak ingezwachteld zijn houden de melkklieren er eerder mee op, legt ze uit.

Frieda komt ook om een beetje te praten. Ze heeft veel kennis over doodgeboorte, vertelt ze, ze is erin gespecialiseerd. Frieda adviseert om rouwkaarten te sturen, en om foto's van de baby te maken. Ook weet ze een uitvaartbedrijf dat ervaring heeft met kinderbegrafenissen. Ze raadt ons aan om enkele naaste vrienden en familieleden uit te nodigen voor de uitvaart. En wisten we dat we, zo vaak we willen, naar het ziekenhuis kunnen gaan om Timmy te zien? Ze heeft het nummer voor ons dat we kunnen bellen.

Bryan is laat opgestaan. Als hij uit de douche komt zegt hij: ik heb erover nagedacht en ik denk dat het belangrijk is dat we goed afscheid nemen van Timmy. Nu kunnen we hem nog in onze armen nemen en zeggen dat we van hem houden. Als we dat niet doen, zullen we er altijd spijt van hebben.

Bryan heeft me overtuigd. Eerst wilde ik de baby niet zien, nu toch wel. We bellen het ziekenhuis. We kunnen elk moment komen, zeggen ze, en ze vragen of we wat kleertjes voor hem mee willen nemen.

Dan gaat alweer de bel. Mijn vader. Hij is helemaal uit Nieuw-Zeeland komen vliegen. Een vlucht van 24 uur. Nadat mijn zus hem vrijdag had gebeld, had hij, nog voor ik hem had kunnen spreken, meteen het eerste vliegtuig genomen. Hij was de vorige avond laat aangekomen en had een hotel genomen. Nu is hij hier.

Ik ben blij dat hij er is. We staan net op het punt om naar het ziekenhuis te gaan, zeggen we. Mijn vader wil graag mee. Lynn komt ook.

In het ziekenhuis wacht Roselinde ons op en brengt ons naar Timmy. Ze hebben hem in een doek gewikkeld. Hij ziet niet meer zo blauw, en hapt niet meer naar adem, zijn mondje en oogjes zijn dicht, alsof hij slaapt. Ik neem het koude, stijve lichaampje in mijn armen. Timmy's grote tenen zijn een beetje krom, net als die van mij, zie ik nu. De kromme teentjes ontroeren me. Gek eigenlijk, dat het me raakt om iets van mezelf in hem terug te zien. Zou moederliefde in wezen de ultieme zelfliefde zijn?

Lynn heeft eten gehaald. En wijn voor ons en bier voor Bryan en mijn vader. We eten met zijn vieren aan

de keukentafel. Na het eten gaat Bryan nog even naar de kroeg. Ik ben moe en ga naar bed. Lotje komt bij me liggen.

#### MAANDAG 5 DECEMBER

Op maandagmorgen word ik rond half negen gewekt door kinderstemmen. Een kinderkoor, ze zingen Sinterklaasliedjes. Ach, natuurlijk, het is vandaag 5 december. De boot van Sinterklaas meert hier elk jaar aan, vlak bij ons huis. De kinderen van de scholen in de buurt lopen uit om de Sint te verwelkomen. Ik vind het een troostende gedachte dat er ook nog levende kinderen zijn, die Sinterklaasliedjes zingen.

Bryan ligt naast me te slapen. Zijn werkgever heeft gezegd dat hij de hele verdere maand thuis mag blijven. En daarna zien ze wel. Er is geen enkele pressie. Wat een geweldige werkgever. Met enige moeite kleed ik me aan en ga naar beneden. De uitvaartman komt zo.

Ik ben bezig koffie te zetten voor de begrafenisondernemer als mijn mobiele telefoon gaat. Ik zie dat het Jikke is, mijn oudste vriendinnetje. We kennen elkaar sinds de kleuterklas. Ze zal het nieuws van haar moeder hebben gehoord, die het weer van mijn moeder zal hebben. Onze moeders wonen nog altijd in hetzelfde dorp. Ik kan niet opnemen, het komt nu

niet uit, niet met de uitvaartman aan tafel, maar ik ben blij dat ze belt. Gewoon meteen belt. Nu ben ik niet meer zo alleen, Jikke is erbij. Later, op een rustiger moment, zal ik haar terugbellen. Maar terugbellen blijkt lastig. Er zullen meer mensen zijn die ik niet terugbel. Niet omdat ik het niet wil, en niet omdat ik het niet kan, maar gewoon, omdat ik het niet doe.

Het lijkt me eigenlijk toch wel een goed idee, kaarten versturen. Natuurlijk bellen we onze naaste vrienden en familie, maar we kunnen niet iedereen bellen. Bovendien geeft het ons iets te doen. Bryan gaat akkoord. Bij de drukkerij waar we de geboortekaartjes hadden willen laten maken, bestel ik nu rouwkaarten. Ik kies een mooi jarentwintigplaatje van een baby in een wiegje. Donkergroene inkt op geschept papier. De envelop met rouwrand moet duidelijk maken dat het om een rouwkaart gaat.

Voorbereid als ik was, had ik al vijftig geboortezegels gekocht. Segels met ooievaars en andere vrolijke plaatjes. Die kan ik er toch onmogelijk op plakken. Ik ga met de zegels terug naar het Pakketpunt waar ik ze heb gekocht: een klein winkeltje in de buurt dat ooit begon als muziekwinkel maar waar ze nu voornamelijk kaarten verkopen. En postzegels.

Uit de speakers klinkt beschaafde jazz. Ik leg de